

Utlåtande

Ålands landskapsregering
Lagberedningen
registrator@regeringen.ax

Er referens
ÅLR 2024/2867

Datum
2024-05-22

Kontaktperson
Johanna Fogelström-Duns, myndighetschef

Begäran utlåtande landskapsregeringens program för integrationsfrämjande 2024–2027

ÅOM 2024/21

Ålands ombudsmannamyndighet har fått möjligheten att lämna synpunkter på ett utkast till landskapsregeringens program för integrationsfrämjande för åren 2024 – 2027. Målet med programmet uppges vara att främja ett inkluderande samhälle där alla, oavsett bakgrund, känner sig välkomna och har möjlighet att aktivt delta i samhällslivet. Genom programmet ska ett dynamiskt och anpassat tillvägagångssätt för att effektivt stödja de individer som söker en tillvaro på Åland utvecklas, med ett särskilt fokus på att omfamna mångfald och hantera nutida utmaningar på ett öppet och engagerat sätt. Programmet ska fungera som en källa till vägledning och inspiration.

Ombudsmannamyndigheten verkar för att främja jämställdhet och likabehandling samt barns, klienters och patienters ställningar och rättigheter. Myndigheten bedriver även tillsyn över offentlig upphandling och arbetar för att främja och trygga konsumenters intressen. Utlåtandet begränsas till myndighetens ansvarsområden.

Sammanfattning

I enlighet med landskapslag (2012:74) om främjande av integration ska landskapsregeringen vart fjärde år utarbeta ett program för integrationsfrämjande för landskapet där mål och åtgärder uppges. Föreliggande program är fjärde i ordningen och omfattar en historisk tillbakablick, presentation av lagstiftning och ansvarsfördelning, statistik över migration, strategisk inkludering, EU:s programperiod 2021–2027, samt avsnitt om uppföljning. Huvudparten av programmets målsättningar och åtgärder återfinns i avsnittet strategisk inkludering som omfattar tillgång till språk, utbildning, information och stöd, förvärvsarbete, hälsa och välmående, delaktighet och goda relationer samt humanitära insatser.

Utlåtande

Med tanke på att det är landskapsregeringens fjärde integrationsfrämjande program samt att det i förordet framgår att landskapsregeringen avser klarlägga hur en eventuell ny integrationslagstiftning på Åland kan utformas, så är en berättigad förväntning att programmet innehåller mer utvärderande resonemang kring hur tidigare programs målsättningar och åtgärder utfallit. Det skulle även vara ändamålsenligt med en analys av vilka de främsta utmaningarna och behoven är vad gäller främjande av integration på Åland.

Som det integrationsfrämjande programmet är presenterat, är det svårt att följa hur landskapsregeringens prioriteringar (citat från regeringsprogrammet) samt landskapsregeringens prioriterade temaområden (listade i förordet) matchar innehållet och strukturen i själva programmet.

Generellt är programmet mycket omfattande i längd, avsnittet med statistik kunde med fördel kortas ner eller bakas in som del av en utvärderande analys kring utmaningar och behov. Avsnittet om EU:s programperiod kunde flyttas till en bilaga för att förbättra läsbarheten.

Från 1 januari 2023 har Åland en ny diskrimineringslag (ÅFS 2022:43) som omfattar skyldigheten för myndigheter, utbildningsanordnare och arbetsgivare att främja likabehandling. Lagen kan, om skyldigheten fullföljs, ha en stor inverkan på att trygga lika möjligheter för olika befolkningsgrupper och följaktligen bidra till att främja integrationen. Likabehandlingsplaner ska innehålla konkreta åtgärder för att motverka diskriminering och främja likabehandling. Detta bör framgå tydligt i programmet.

Ombudsmannamyndigheten välkomnar avsnittet om hållbarhet, tillgänglighet och delaktighet. Avsnittet om tillit kunde med fördel inkluderas här.

Ombudsmannamyndigheten uppmärksammar landskapsregeringen att erfarenheter av diskriminering påverkar tillit i negativ riktning vilket i sin tur understryker vikten att arbeta för att främja likabehandling.

Detaljkommentar: ändra handikappomsorg till funktionsservice.